

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Lebensführung der Redlichen

Luzatto, Mosche Chaim

Budapest, 1907

Zehnter Abschnitt. Erklärung der Unbeflecktheit. תויקנה רואיבב י קרפ

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-1758

höhern Streben ferhält. Wer sich jedoch bereits aufgerafft hat, um mit offenen Augen seine Handlungen zu überschauen, in seinem Tun und Lassen vorsichtig zu sein, und auch die Vorteile der Tugend so wie die Nachteile der Vergehen bereits erwogen hat, der wird mit Leichtigkeit das Böse meiden, sich nur nach dem wahrhaft Guten sehnen und auch eifrigst darnach streben.

טיבע בתאוות הגופניות וריץ מרוצת הרצלו המרחיקו מכל זה. אמנם אחר שכבר פקה עיניו לראות מעשיו ולהזהר בם וחשב השבון המצות והעברות כאשר זכרנו, נקל הוא לו לסור מן הרע, להשתוקק אל הטוב ולהזדרז בו. וזה פשוט.

Zehnter Abschnitt

Erklärung der Unbeflecktheit.

Der Unterschied zwischen einem Makellosen und einem Vorsichtigen. Nur der ganz Makellose ist würdig, vor Gott zu erscheinen. Sünden, die wir aus Unachtsamkeit begehen, umringen uns am Tage des Gerichtes.

Unter Unbeflecktheit oder Makellosigkeit verstehen wir die vollkommene Reinheit von jeder bösen Eigenschaft, von jeder Schuld. Es genügt durchaus nicht, wenn man blos solche Handlungen unterlässt, die als sündhaft bekannt sind; man muss vielmehr auch vor solchen sich in Acht nehmen, bezüglich welcher man oft in Versuchung kommt, sie als erlaubt

zu erklären. Denn wenn wir nach der Ursache dieses Umstandes forschen, so finden wir, dass das Herz, weil es von Leidenschaften noch etwas befangen war, sich gewissermassen zu dem Unerlaubten hingezogen fühlte und durch die Gestattung desselben sich eine Erleichterung schaffen wollte. Wer jedoch von ihnen frei

פרק י

בביאור הנקיות

ההפרש שבין הזהיר והנקי. רק הנקי לגמרי ראוי לראות את פני השם. עברות שאדם דש בעקביו סובבות אותו בשעת הדין.

מדת הנקיות היא: היות האדם נקי לגמרי מכל מדה רעה ומכל חטא. לא תספיק היותו נקי ממה שהחטא בו מפורסם ונלוו, כי אם נטל עליו להנקות גם כן ממה שהלב נפתח להורות בו התר. כי אם נחקור עליו באמת, אזי נראה שלא היה ההתר ההוא נראה לו. רק מפני שהלב עודנו ננוע קצת מן התאוה, כי לא טהר ממנה מכל וכל. ועל כן

ist, und in wessen Innern sie auch keine Spuren zurückgelassen haben, dessen Blick ist ungetrübt, dessen Einsicht vollkommen klar. Ist die Sünde, zu deren Ausübung sich ihm eine Gelegenheit darbietet, noch so klein, er wird sie als böse erkennen. Unsere Weisen nannten daher die sittlich Vollkommenen, welche hierauf bedacht waren, dass sich unter ihren Handlungen nicht die mindeste Annäherung zur Sünde vorfinde: „*die Edelgesinnten Jerusalems.*“

Siehe, welcher Unterschied zwischen einem Vorsichtigen und einem Makellosen, trotzdem sie in ihrem Streben mit einander verwandt sind. Der Vorsichtige geht behutsam zu Werke, meidet alles, was den Namen Sünde trägt; allein er kann sich nicht so weit beherrschen, dass die sinnliche Begierde ihn nicht verleiten könnte, Manches, dessen Schädlichkeit nicht offenkundig, als erlaubt zu betrachten. Und dies kommt daher, dass der Vorsichtige wohl betreibt ist, den bösen Trieb zu unterdrücken, die Leidenschaften zu beherrschen, seine Natur jedoch nicht ganz zu ändern, und auch das Herz von den sinnlichen Begierden nicht zu befreien vermag. Er folgt wohl nicht den Verlockungen der irdischen Gelüste, sondern dem Rate der Weisheit, aber er ist noch immer von dem Dunkel der Sinnlichkeit umgeben, welches ihn irreführt.

Ist aber dem Menschen die Achtsamkeit zur Gewohnheit ge-

תמשכחו להקל לעצמו. אך האדם, אשר טהר לגמרי מזה הנגע ונקה מכל רושם רע, שמשארת התאוה אחריה, עד אשר לא תטהו החמדה אחריה לשום דבר-חטא, הנה ראיתו תהיה ברורה לגמרי והבחנתו זכה, עד אשר תכיר ותבחין כל מה שהוא חטא אף אם הוא רק קל שבקלים החטאים ותרחיקו מנפשו. ועל כן קראו החכמים את השלמים המטהרים מעשיהם טהרה רבה, שלא יהיה בהם אף נדנוד דבר רע: „נקיי-הדעת שבירושלים.“ (סנסדכין כג) הנך רואה עתה את ההפרש הגדול אשר בין הזהיר והנקי, אף על פי שהם קרובים זה לזה בענינם. הזהיר הוא הנזהר במעשיו וְנִשְׁמָר שלא יחטא במה שכבר נודע לו ומפורסם לכל שהוא חטא. אמנם עדיין איננו אדון בעצמו שלא יִמְשֵׁךְ לבו מן התאוה הטבעית, שלא תטהו להראות לו התרים באיזה דברים שאין רעתם גלויה. כי בכל השתדלותו לכבוש את יצרו ולכפות את תאוותיו לא ישנה את טבעו ואיננו-יכול להסיר מלבו התאוה הגופנית, כי אם יכבוש אותה וילך אחר עצת החכמה ולא אחריה. אך על כל פנים חשך-החומריות עושה את שלו להסיתו ולפתותו. אולם אחר שיתרגל האדם מאד בזהירות הלזו עד שינקה נקיון ראשון מן החטאים המפורסמים וירגיל

worden, hat er sich von den allbekannten Sünden einmal rein-
gewaschen, und sich die Rüstig-
keit im Dienste Gottes dermas-
sen angeeignet, dass in ihm die
reinste Liebe und Sehnsucht zum
Schöpfer erstarkt sind, so entfernt
die Macht der bessern Gewohn-
heit ihn von den irdischen An-
gelegenheiten und bewirkt den
Anschluss seines Geistes an die
seelische Vollkommenheit, bis er
nach und nach seine gänzliche
Unbeflecktheit erlangt. Denn es
erlischt in ihm das Feuer der irdi-
schen Begierde, wenn das Sehnen
nach Gott das Herz erfasst. Dem-
zufolge behält sodann sein geis-
tiges Auge die Kraft, alles klar
und deutlich zu schauen. Und so
wird er jeder Versuchung unzu-
gänglich, und erwirbt sich die
vollkommene Unbeflecktheit all sei-
ner Handlungen.

Auf dieser sittlichen Höhe an-
gelangt, freute sich König David
seines Looses und sprach: *In
Reinheit wusch ich meine Hände, um deinen Altar, Gott, umkreisen
zu dürfen.* Denn nur der ganz Makellose ist würdig, vor dem Ange-
sichte Gottes, des Königs aller Könige, zu erscheinen. Ohne die-
se Tugend müsste man sich schämen und erblassen vor ihm. Die-
ses schmerzliche Gefühl empfand Esra, als er zu Gott sprach: „*Mein
Gott! Voll Schmach und Schande stehe ich vor dir, und schäme
mich, mein Angesicht zu dir emporzuheben.*“

Es ist gewiss ein grosses Unternehmen, in dieser Eigenschaft die
Vollkommenheit zu erringen. Denn ist es auch leicht möglich, von den
erkennbaren und allbekannten Sünden, deren Unheil offenkundig,
sich frei zu machen, so ist die Beobachtung der zur Unbefleckt-

עצמו בעבודה ובזריזותה ותתגבר בו
האהבה אל בוראו והחמדה אליו,
הנה כח ההרגל הזה ירחיקו מעניני-
החומר וידביק דעתו אל השלמות
הנפשית, עד שסוף סוף יוכל להגיע
אל הנקיון השלם, שכבר יקבדה אש
התאוה הגופנית מלבו בהתגבר בו
החמדה האלקית ואז תשאר ראיתו
זכה וברה, כמו שכתבתי למעלה,
שלא יפותה ולא ישיגהו השך-
חומריותו וינקה במעשיו מכל וכל.
והנה על המדה הלזו היה דוד שמח
בעצמו ואומר (תהלים כג): ארחץ
בנקיון כפי ואסוכבה מזבחך ה'. כי
באמת רק מי שינקה לגמרי מכל
נדנוד חטא ועון הוא הראוי לראות
את פני המלך ה'. כי זולת זה אין
לו אלא לבוש ולהכלם מלפניו. וכמאמר
עזרא הסופר (עזרא ט): אדהי בושתי
ונכלמתי להרים פני אליך.

והנה ודאי, כי מלאכה רבה היא
לאדם להגיע אל שלמות המדה
הזאת. כי נקל להשמר מהעברות
הנכרות וידועות, באשר רעתן גלויה;
אך הדקדוק המצטרך לנקיות היא
הקשה יותר. כי הוראת-ההתרמם

heit erforderlichen Genauigkeit um so schwieriger, als die Gestattung des Unerlaubten die Sünde verhüllt. Deshalb sagten unsere Weisen: „*Die Sünde, die der Mensch in dieser Welt mit den Fersen tritt* (die er aus Mangel an Achtsamkeit sich zu Schulden kommen lässt,) *umgeben ihn am Tage des Gerichtes.*“ Ferner: „*Die Meisten sündigen durch Raub, die Wenigsten durch Unzucht, und fast alle Menschen durch die Stäubchen (Anhängsel) der Verleumdung.*“ Und zwar ist ihre besondere Feinheit daran schuld, dass die Menschen sie nicht wahrnehmen und sich durch sie versündigen. König David jedoch war auch hinsichtlich dieser kaum bemerkbaren Sünden überaus vorsichtig und stets bestrebt, sich von ihnen reinzuwaschen. Deshalb zog er in den Krieg mit festem Vertrauen auf Gott und in der bestimmten Erwartung: „*dass er seine Feinde verfolgen, sie einholen und endgiltig besiegen werde.*“

Diese Zuversicht besass weder Jehoschafat noch Assa, noch Hiskija, weil sie nicht wie er so sündenrein waren. Er durfte es sagen: „*Gott tut mir wohl nach meiner Frömmigkeit, belohnt mich nach meiner Hände Reinheit vor seinen Augen.*“ Hier ist von seelischer Lauterkeit und Unbeflecktheit die Rede, welche wir hier erwähnt haben. Gestützt auf diese Tugenden konnte der Psalmist zuversichtlich ausrufen: „*Mit dir renne ich der Kriegerschaar entgegen, mit meinem Gotte übersetze ich Mauern.*“ Er selbst ruft an anderer Stelle aus: „*Wer darf den Berg des Herrn besteigen? Wer die Stätte seiner Heiligkeit betreten? Wer rein an Händen, lautern Herzens ist!*“

על החטא, כמו שכתבתי למעלה. והוא כענין מה שאמרו חכמינו זכרם לברכה: עברות שאדם דש בעקביו סובכות אותו בשעת הדין. ועל דרך זה אמרו חכמינו זכרונם לברכה (נחל נחל קסה): רובם בגול ומעוטם בעריות וכלם באבק לשון הרע. כי מפני רוב דקותו כל בני אדם נבשלים בו, בשביל שאין מכירים אותו. וחכמינו הקדושים אמרו: שדוד היה נוהר ומנקה עצמו מאלה נקיון גמור, ועל כן היה הולך למלחמה בבטחון חזק והיה שואל: (תהלים יח) „ארדף אויבי ואשיגם ולא אשוב עד כלותם.“ שלא שאלו יהושפט אסא וחזקיהו, לפי שלא היו מנוקים כל כך. והוא מה שאמר דוד המלך בעצמו בתוך דבריו (סס) יגמלני ה' כצדקי כבור ידי ישיב לי. ואמר עוד: וישב ה' לי כצדקי כבור ידי לנגד עיניו. והוא הבור והנקיון שזכרנו, ואז חזר ואמר: כי בך ארוץ גדוד אדלג שור, ארדף אויבי ואשיגם. והוא עצמו אמר עוד: (סס כד) מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו נקי כפים ובר לבב. ואמנם ודאי שקשה להשיג את המדה הזאת, כי טבע האדם

Wir haben bereits wiederholentlich erklärt, dass die Aneignung der Unbeflecktheit dem Menschen grosse Mühe kostet. Wer sich jedoch diese Tugend bereits angeeignet, hat eine sehr hohe Stufe der Sittlichkeit erklommen. Er befand sich in einem grossen Kampf und hat einen Sieg errungen.

Elfter Abschnitt.

Ueber die Einzelheiten der Unbeflecktheit.

Der Genuss des Diebstahles im Handel und Gewerbe. Der unsichtbare Raub. Man darf wohl den Käufer über die Güte einer Ware aufklären, aber nicht ihn irreführen. Alle Sinne müssen von Unzucht und was damit zusammenhängt rein sein. Jede Vermischung des Verbotenen sei uns wie eine Giftspeise, die wir nicht in den Mund nehmen dürfen. Jede Aussage, aus welcher ein Nachteil oder eine Beschämung für den Nachbar entstehen kann, ist in dem Verbote der Bössrede inbegriffen. Die Abstufungen der Lügner. Je höher jemand im Ansehen steigt, desto vorsichtiger muss er beim Gottesdienste sein. Der Hochmut entstammt verschiedenen Gründen und zeitigt verschiedenartige Folgen,

חלש ולבו נפתה על נקלה ומתיר לעצמו הדברים, שיוכל למצוא בהם כדי הטעה. ובודאי מי שיגיע לזאת המדה כבר הגיע למדרגה גדולה, כי בפני מלחמה חזקה עמד ונצח. ונבא עתה לבאר פרטי-המדה הזאת.

פרק יא

בפרטי מדת-הנקיות

טעם-גנבה במשא ומתן הגזל הבלתי-נגלה הוא כדבר המתדבק ביד האדם מאליו. ההפרש בין ההשתדלות להשתכר ובין ההונאה. כל החושים צריכים להיות נקיים מן הזנות וענינה. תערובת האסור תחשב כתערובת דבר ארסי במאכל כל דבר, אשר אפשר להולד ממנו נזק או בזיון לחבר. הרי זה בכלל לשון הרע. דוברי שקר לפי מדרגותיהם. כל אדם כפי רבות-חשיבותו צריך להרבות זהירותו בעבודה. הגאווה תולד מסברות כוזבות ותוליד תולדות